

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turisztág, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

*Tavaszköszöntő
MKE rendezvények
Kitekintés – EKE Brassó
KEE hírek, rendezvények
Kísért a múlt – 130 éve történt*

Tavaszköszöntő

Emlékszem, gyerekkorunkban gyakran hallottuk az idősebbektől a tél elmúltával, hogy itt a kikelet. Gyakran eszembe jutnak azok az emlékek, amelyek már bizonyítják az új évszak, a tavasz beköszöntét. Megmozdul a természet, ébrednek téli álmából. Még vannak hűvös reggelek, de a napsugár melege szólítja a természetet.

Zsidó-rét a Bükkben

Tavaszi hangulat

Felébrednek az élőlények téli álmukból, szinte a semmiből bújnak elő a rügyek, a virágok szirmukat bontják, kikelnek és előbújnak a rovarok,

szárnyukat lebegtetik a lepkék, hangosan dalolnak, visszatérnek a költöző madarak, lombot öltönek a bokrok és a fák. Nem más ez a folyamat, mint a természet örök körforgásának része, mert társul hozzá az élővilág egyik legfontosabb tulajdonsága az utódlás folyamata is. Mi is frissebbnek érezzük magunkat. Alig várjuk, hogy kirándulásaink és túráink során részesei lehessünk és tudássá, emlékekké formáljuk a tavasz szépségét. Szerencse, hogy mind ezt fényképezőgépünkkel meg is tudjuk örökíteni, mert ettől szebbet elképzelni sem lehet.

Gárdonyi Géza írta a tavaszról:
„Köszöntlek, kedves szép március! Ibo-lyaszagú, langyos leheletedet érzem már a levegőben. Zöld szőnyegeidet látom már kiterítve a halmokon. Itt-ott fehérlenek az árnyékos mélyedésekben a tovavonult télkirálynak elhagyogatott rongyai, de a napot már te emeled az égre, s a földön már a te lábad jár. És a te lábad nyomán kiszökdül a fű, és előkéklk az ibolya.”

Amikor régen elmentem fotózni, a titokzatos szépségekből sok mindent nem vettem észre. Aztán rájöttem, hogy érdemes megállni, mozdulatlanul figyelni és akkor megmozdul a természet. Érdemes figyelni az élővilág szokásait, merre jár, hogyan táplálkozik, merre van a gyakori repülés útvonalala, a párválasztás időszaka mikorra esik, a nap milyen szakában hogyan viselkednek. Miként lehet lefotózni egy virágot a túra során, ha fúj a szél. A nap melyik időszakában vannak a legszebb fények. Azért írom ezeket a gondolataimat, mert nagyszerűen lehet társítani a túrázás és a természetfotózás élményszerűségét. Az is igaz, hogy

a nagyobb létszámú társas turizmus nem minden esetben kínálja a ritkán látható pillanatok megörökítését.

Hazánkban és a bennünket körülvevő országok turisztikai szépségei elérhetőek az átlagember számára. A Bükkben járva számtalan érdekességet láthatunk. Kezembe került egy hetven évvel ezelőtt megjelent bükki útikalauz, amely már sok mindenről említést tett. Az Istállóskői barlangtól a Bükk-fennsíkig, a „Kövekről” elénk táruló látványig, a Szalajka völgyről és a magaslatokról megpillantható Magas Tátráig, az erdei kisvasút utazási élményéig, az Egeden talált megkövesedett csiga fossziliáig.

Magyarország közel háromezer növényfajából több, mint 2300 virágot bont. Gyönyörködhetünk. Gazdagok vagyunk a halak, kétéltűek, hüllők, madarak, emlősök vonatkozásában is. A rovarvilág változatossága (35 ezer különböző faj) elképesztő. Külön öröm megfigyelni, akár véletlenül felfedezni az élővilág rejtelseit. Tavasszal már várjuk a gólyákat, fecskéket, gyurgyalagokat. A fészekrakás csodálatos tevékenysége. Milyen érzés megfigyelni, hogy a tojásból kikelt kismadarak etetését micsoda szorgalommal végzik a szülők, amelynek következtében, pár hét után már kirepülnek a fészekből.

Gondolom egyetlen olvasónak és a túrázóknak sem kell figyelmeztelnem és bizonygatnom, hogy a természet szeretete, szépségének megőrzése, ápolása, mennyire fontos a jövőnk, utódaink számára is.

Kállay László,
Heves Megyei Fotóklub, Eger

Fodros gólyaorr

Fátyol vízesés

Éneklő erdei pinty

Hargitai téli találkozó

A Magyarországi Kárpát Egyesület immáron 13. alkalommal rendezte meg hargitai téli találkozóját. Lindmayer Évát idézem: nagyon jó időnk volt, és klassz volt minden, de verseny, ilyesmi nem volt. A 2020. február 25. és március 1. között megtartott rendezvényről **Bartos Károly** küldött fotókat.

Elek Mónika a Madarasi Hargita csúcsán

Sitkéry Iván

Bartos Károly a sípályán

Horváth Balázs, Kasléder Beatrix,
Varga Attila, Szigeti Botond,
Benedek Farkas Péter

Beszámoló a Zöld Teljesítménytúráról

Február 22-én, szombaton került megrendezésre a 2020-as Zöld Teljesítménytúra, más néven Fekete István Emléktúra. A korábbi hagyományoknak megfelelően indult 20-as, 30-as, 45-ös táv is.

Idén én a 30-as távon indultam. A Márton Áron térről indultunk fél nyolc körül. Február végén szokatlan, kora tavaszias idő köszöntött minket. Bár a reggel kissé csípősen indult, a napsütésnek köszönhetően később egészen felmelegedett a levegő.

A rajtolás szokásos adminisztrációja gördülékenyen zajlott, majd a megkapott itinerrel útra keltünk a zöld-háromszög jelzésen. Az első ellenőrzőpontig még a város területén mentünk, a terep fokozatosan emelkedett, majd egy éles kanyarral betértünk az erdőbe és meredek emelkedőn kaptatunk az Ördög-omrom felé. Lelkes túratársunk már várt minket a pecséttel az *Ördög-omrom lábánál*. Az itiner lepecsételése jó alkalom volt egy pár perces pihenésre, mielőtt felkaptattunk a 317 m magaságú dolomitöregre. A meredek kaptatón való feljutás már-már vetekedett a sziklamászók tudásával. A tetőn csodás panoráma várt minket. A város ébredett a párafelhő alatt, a nap már ígéretesen sütött.

Az Ördög-omromnál még a zöld-háromszög jelzésen haladtunk. Az út itt ismét kertes házak közé bukkant ki, majd erdőben folytatódott. Felfelé emelkedett a szint még, de már enyhébb volt a kaptató. Elhaladtunk a Széchenyi-hegyi adótorony mellett, majd néhány kertes ház kerítése mentén kiértünk a gyermekvasút állomására. Itt találtuk a második ellenőrzőpontot.

A Normafa már innen nem tűnt messzinek, a terep viszonylag egyenesen haladt, a túra már a zöld-sáv jelzésen folytatódott. A Normafánál csatlakoztak hozzánk a 20-as távon induló túratársaink. Innen már enyhén lefelé lejtett a terep, illetve nagyjából egyenesen haladt. A Tündér-szikla oldalában a harmadik ellenőrző pont várt minket.

A Tündér-szikla után még egy jó darabig erdőben tettük meg a túrát, majd ismét házak közé vezetett az út. Sajnos a Fekete István emlékház zárva volt. Lépcsőzés következett kétszer is, mire felértünk az Apáthy-sziklára. Körbenéztünk, pihentünk egy pár percet.

Továbbindultunk a sziklát megkerülve, élesen jobbra tért az út és meredeken kaptatunk felfelé. Az Árpád-kilátót már az emelkedő aljából láttuk, ez adott erőt a kaptatón. Az *Árpád-kilátónál a negyedik ellenőrzőpontot találtuk* meg, ahol kellemes meglepetés várt minket egy-egy Balatonszelet formájában.

Rövidebb pihenő után továbbmentünk a Hármashatár-hegy felé. Először enyhén lejtett, majd fokozatosan emelkedett az út, a Hármashatár-hegy oldalában, a Guckler Károly úton. Ahogy a túra utakon közeledtünk a Hármashatár-hegy felé, egyre több kirándulóval találkoztunk. Lassan feltűnt a *Virágos-nyereg régi büfije, ahol az eresz alatt találtuk az ötödik ellenőrző pontot*.

Innen már többnyire lejtett az út, hol enyhébb, hol meredekebb formában. Az erdőn át kanyarogva érkeztünk a solymári földekhez, ahol kisebb emelkedőn kiértünk a nyílt terepre. *Solymáron az idén a művelődési házban volt a hatodik ellenőrző pont*, illetve a 20-as táv célja. Korábbi években a kocsmában állomásoztak a pontőrök, néhány túratársunk automatikusan elindult oda.

Solymár után már csak a Zsíros-hegy rövid, de annál meredekebb emelkedőjével kellett megbirkózni. A hegytetőről aszfaltúton ereszkedtünk le *Nagykovácsiba, ahol a faluközpontban, a plébánia épületében találtuk a 30-as táv végállomását*, ahol kellemes meglepetés várt minket, zsíros kenyér lilahagymával, meleg tea kíséretében.

A Zöld Túra, mint mindig, most is színvonalas szervezésben zajlott, és a kegyes, tavaszias időjárásnak köszönhetően ismét csodás élményként él az emlékezetben.

Holdházy Ráhel, MKE

1.

4.

2.

5.

3.

6.

1. Ördög-omrom lépcső
2. Feketei István emléktábla, idén éppen 50 éve, hogy elhunyt
3. Jelzészváltás
4. Ördög-omromról kilátás a Széchenyi-hegyre
5. Árpád-kilátó
6. Majer Zsuzsa pontörkődik (fotó: Holdházy Ráhel)

Vigyázó szemetek Bölönre vessétek

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület Brassói osztálya hagyományos farsangi mulatságát Bölön község határában, Büdös-feredő Gyógykezelő Központban tartotta.

Tavaly tavasszal jó barátságba kerültünk a Bölöni Erdő Közirtokossággal. Egyesületünk-től a Blénesi házaspár, Edith és Gyuri, faültetést kezdeményezett, ami a legjobb fegyver a klímaválság ellen. Bernád Ella, kedves kolléganőnk, az EKE Háromszéktől, segített megvalósítani a tervet, megszervezte a bölöniekkel a faültetést. Sikó Endre közirtokossági elnök és Sirikás Róbert erdész vezetésével sikerült a Kénos-nyaka elnevezésű legelőn mintegy félhektárnyi területen lucfenyő csemetét telepíteni. Az eredmény minden várakozást felülmúlt, majdnem száz százalékos lett.

Hálás bölöni barátaink idei farsangi mulatságunkra rendelkezésünkre bocsátották a gyógykezelő központot.

A bölöniek régi vágya teljesült

Vendéglátóink között üdvözölhettük Bölön polgármesterét, Sikó Imrét. Tőle megtudtuk, Erdővidék egyik legnagyobb megvalósítása a gyógykezelő központ. Ami a székelyföldi Borvíz Útja Projekt keretében épült 2011-ben. A kénos víz, vezetéken keresztül kerül a gyógyfürdőbe. Légúti betegségekre ott a sókamra, szauna is rendelkezésre áll. Az igen nagyméretű napos já-

tékeremben asztaliteniszezni, biliárdozni lehet, testépítő, testet karbantartó felszerelések is használhatók. Csütörtökön gyógytornát tartanak. A polgármester úr azt is elmondta, 2016. nyarán közmunkával, a székelyföldi kalákamozgalom keretében, felújították a kezelőközponttól másfél kilométerre levő szabadterei Büdös-feredő medencéjét, napozó teret alakítottak ki, megújult a közeli forrás, tájékoztató táblákat helyeztek el. Jelentős volt az Anyaországunkból érkezett kalákázók segítségével. A falubeliek biztosították a szállást és az ellátást is. Mindannyian megélték az összetartozás élményét.

A nap díszvendége Kisgyörgy Zoltán volt, Székelyföld polihisztorja, geológus, az ásványvizek tudora, helytörténeti szakíró, a Háromszék napilap főmunkatársa, az EKE Háromszék alapító tagja, kiváló barlangkutató, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje tulajdonosa, friss Orbán Balázs díjas, aki a nyolc ikszen felül is roppant tevékeny. Említette, több figyelmet érdemelnének ezek a székelyföldi gyógykezelő központok az orvosok részéről is. Gyógyszerek helyett ezek a természetes gyógytényezők sokszor jobban használnának. Az itteni ásványvíz,

Vidám csoportunk, háttérben a Büdös-feredő Gyógykezelő Központ

Házigazdáink szilvóriummal
vártak

Finom bagulyás és birkapörkölt között
választhattunk

a büdös víz, kénes tartalmú, két módon lehet gyógyászati célra használni, ivó és fürdőkúra formájában. A bölöni borvizet lassan, kortyolgatva kell inni, lúgos összetételének köszönhetően a gyomorsavval küzdőknek segít. A 38-40 fokra melegített vízben a mozgásszervi bántalmakat, a reumás panaszokat gyógykezelik. A székely asszonyok is többször kellene gübbögtessék a gübbögnivalójukat – mondta izes székelységgel. Megdicsérte a bölönieket, hogy ilyen gondosan működtetik a gyógykezelő központot.

Túrázás a régi határ mentén

A betervezett kirándulás előtt Szász Ágnes, ügyvezető elnökünk, ajándécsomagot adott át vendéglátóinknak, az erdészeknek, háromszéki

barátainknak, mely tartalmazta dr.Kovács Lehel István EKE elnökünk Barangolások a Barcaságon című tartalmas, szép fotókkal illusztrált kötetét, túrasapkát, hűtőmágnest.

Sikó Endre vezetésével 35-ön vágunk neki a túrának. A Sárospatak-árka mellett haladva felértünk arra a helyre, ahol a második bécsi döntés után – 1940 szeptemberétől, a két ország közötti határ húzódott. Bandi barátunk elmondta, a bölöniek gyakran átjártak a határon a román részre petróleumot vásárolni, mert sokkal olcsóbb volt.

A szabadtéri Büdös-feredőnél pihenőt tartottunk, megkóstoltuk a forrás finom borvizét. Vezetőnk közölte, hogy a feredő vizének hőmérséklete télen, nyáron egyforma.

Túrázunk a régi határon

A szabadtéri Büdös-feredő

Fürdőzés maskarában

Esti farsangi multság

Megtekintettük a virágos díszítéssel ellátott hirdetőablakát. Az egyiken figyelmeztetőként olvastuk: „legyen békesség köztetek mindenkor”. Szélesföldnek nevezett oldalon ereszkedtünk vissza, jó éhesen.

Babgulyás és birkapörkölt

Vendéglátóink újabb kellemes meglepetéssel rukkoltak elő, finom ebéddel vártak, így a hazuról hozott elemőzsia mindannyiunknak a hátizsákjában maradt. Szilvóriummal kínáltak, ami fokozta étvágyunkat. Fejedelmi volt a menü, Csirikás Róbert babgulyása, valamint ifj. Ferencz Dénes birkapörköltje a mesterszakácsoknak is ízlene. Mindkét fogás nagyszerűen párosult a felvágott hordós káposztával. A zsíros falatokat fehér és vörös borral öblítettük le.

Fürdőzés maskarában

Délután gyógyfürdőzés következett a medencében. Kellemes volt a 38 fokos víz. Többen álarcot öltöttek, úgy fürödtek. Nagy derűtséget keltett Bíró Zsolt, oroszlanos jelmezben ugrott a vízbe. Szász Ágnes zenés gyógytornát vezényelt a vízben.

Este került sor a farsangi zenés, táncos mulatságra, a maskarába öltözött felvonulására. Változatos jelmezbe öltöztek a turisták. Láthattunk varázslót, bohócot, arab párt, szelektív szemétkukát, szarvast, orvost, Piroskát. Néhányszor szünetet tartottunk, a táncolást ötletes,

szellemes játékok követték. Zsigmond Éva kolleaganőnk volt a játékmester. A legnagyobb sikert a kiskanalas csapatjáték aratta. Szájba fogott kiskanállal kellett cukorgolyócskákat egymásnak átgurítani. Az a csapat nyert, amelyik három perc alatt a legtöbbet juttatta át. A nyerteseknek édesség volt a jutalma. Többen este is megfürödtek. Az alvás matracokon történt, jó meleg volt a teremben, senki se fázott.

Vasárnapi körséta

Vasárnapi reggel sem kellett elővenni a hátizsákból az edelt, mert vendéglátóink finom házi kolbásszal, szalonnával, tepertővel leptek meg. A bőséges reggeli után falulátogatás következett.

A 16.században Bölön lélekszám tekintetében nagyobb volt Marosvásárhelynél, Sepsiszentgyörgynél és Székelyudvarhelynél is. Most is van, amire büszkék lehetnek. Szébb és nagyobb unitárius templomot nem nagyon lehet találni szerte a világon. A falu központjában, a Paphegyen magasodik az 1893-1894-ben épült székesegyház méretű unitárius erődtemplom. Stílusában keleti, a Törökországot bejárta Pákei Lajos kolozsvári építész kupolásra tervezte. A templom messze kimagasodik, uralja a vidéket. Nem hiába nevezik Bölönt az unitáriusok Rómájának.

Büszkék lehetnek a bölöniek jeles szülöttjükre Bölöni Farkas Sándorra is, a nagy utazóra, útirajzóra, műfordítóra, művelődésszervezőre, a

Emlékfa a bölöni díszkertben

Hátterben a református templom

Magyar Tudós Társaság és a Magyar Akadémia levelező tagjára. Bejárta 1830-1832 között Európát és Észak-Amerikát. Ő volt az, aki először írta le a Niagara vízesést. Emlékét kegyelettel őrzik a helybeliek, Bölöni Farkas Sándor nevét viseli a helyi általános iskola. Szülőházán 1941-ben helyeztek el márványtáblát, 1991. október 13-án avatták fel bronz mellszobrát az erődtemplom előtti kis parkban, Jecza Péter szobrászművész alkotását.

Szép az 1768-ban épült karcsútornyú református templom is, benne kőből faragott

szószékkel. Egy másik figyelemre méltó műemléke a községnek Erzsébet királynő, Sziszi, mellszobra a díszkertben. A szakadó eső miatt sajnáltuk, hogy csak a távolból láttuk Pál Attila bölény farmját.

Sok szép élménnyel gazdagodva búcsúztunk el vendéglátóinktól, hálásan köszöntük ezt a felejthetetlen két februári napot.

Nádudvary György, EKE Brassó
fotók: Blénesi Edith, EKE Brassó

10 éves a Csütörtöki séta

Ezt is megértük, szép jubileumot ünnepelhetünk, tízéves lett az Erdélyi Kárpát Egyesület Brassói Osztálya keretében zajló csütörtöki séta. A sétákat Nádudvary György turistatársunk kezdeményezte. Ötletét azzal indokolta, a Cenk alatti sétányok Isten nagy ajándékai a brassóiak számára a gyönyörű erdős környezettel, kitűnő levegővel, mókusokkal, forrásvízzel, madárdallal. Magyar közösségünk tagjai legalább hetente egyszer találkozhatnak, főleg az idősebbek, akik már nem túrázhatnak a környék magas hegyeiben.

A Brassói Lapok önzetlenül vállalta az esemény népszerűsítését és felhívására az első sétára a Cenk felső sétányán 2010. június 24-én került sor. Az ég is adta áldását az indulásra záporos formájában. Így csupán három személy jelent meg. Annál jobban sikerült a folytatás, egy hét múlva már huszonheten voltunk és azóta sem szakadt meg közösségépítő, közösségmegtartó tevékenységünk.

Minden csütörtökön átlagban több mint harmincan találkoztunk, télen sem szünetelt a séta, csak most a koronavírus miatt. Nyáron volt amikor 62-en sétáltunk, a téli rekord 58 sétáló. Eddig több mint félezer személy iratkozott fel sétáló listánkra. Az átlagos életkor meghaladja a 65 évet, a nemek közötti megoszlás fele-fele, 17 párkapcsolat keletkezett az egyedülálló személyek között.

Eleinte csak sétáltunk. Hanke Rezső volt az, aki séta előtt elkezdte ismertetni a találkozóhelyen levő pavilonban Reményik Sándor: Szemeimet a hegyekre emelem című versciklusát. A 12 versből álló sorozat megírására szeretett költőnket a brassói hegyek ihlették. A jó kezdeményezés követőkre talált. Sipos Lajos nyugalmazott tanár barátunk gyakran tartott irodalmi tízperceket, több szép versével ajándékozott meg. Vitéz Lay Imre, volt 56-os politikai elítélt barátunk többször is élményszámba menően számolt be a fogságban eltöltött éveiről.

Felfigyeltek a csütörtöki sétára a határon túl is. Így vált jóbarátunkká Jenei István szegedi költő. Nekünk dedikálta Séta a Cenk alatt című versét. Versmondók is kerültek Szakács Tibor és Fodor András személyében. Külföldre szakadt, hazalátogató barátaink is felkerestek sétáinkon. Nagy örömeinkre velünk sétált a Duna Televízió Hazajárók csapata is, 2015. tavaszán.

Séta után még nem búcsúzunk. Eleinte megpihentünk a Posztókészítők bástyája alatt levő kerthelyiségben, majd éveken keresztül a Hosszú utcai pincevendéglőben. Több mint egy éve a bolgárszegi Karcsi-csárdában lazítunk. Ilyenkor folyik a vidám társalgás, viccelődés, valamint szájharmonikás barátaink kíséretével a nótázás. A születésnaposokat, névnaposokat mindig kedvenc dalukkal köszöntjük.

Léleknemesítőknak mondhatók a közös tárlatlátogatásaink, amelyek hagyományossá váltak. Az is megemlítenedő, közösen vettünk részt a közművelődési egyesületeink által rendezett kulturális eseményeken. Nyereleményekkel is serkentettünk a csütörtöki sétára. Kisorsoltunk sok ajándékba kapott könyvet, folyóiratot.

Kiszállással is igyekeztünk népszerűsíteni kezdeményezésünket, hogy mások is kövessék példánkat. Így 2015. szeptember 4-én, pénteken, Sepsiszentgyörgyre utaztunk. A Székely Nemzeti Múzeumnál a helyiek egy népes csoportjával találkoztunk, együtt néztük meg a kiállított arany és ezüstkincseket. Annak örülnénk ha kezdeményezésünk mozgalommá szélesülne. Sok szép, alkalmas hely van, ahol a magyar közösség tagjai találkozhatnak hetente, rendszeresen. Az idős és főleg az egyedülálló személyek igénylik a társaságot. Csütörtöki sétánk forgatókönyvét más településeknek is szívesen átadjuk.

Köszönet illeti a Brassói Lapokat, Ambrus Attila főszerkesztőt, Bálint Ferencet, a Brassai Televízió mindenesét, Petki Juditot, a Marosvásárhelyi Rádió brassói munkatársát, Csíki Eduárdot, a Brassói Magyar Közösség Facebook-oldalának vezetőjét, Márkus Etelkát, az RMDSZ Nőszövetsége részéről és nem utolsósorban Deák Lászlót, az Erdélyi Gyopár turista folyóiratunk felelős szerkesztőjét önzetlen támogatásukért, tevékenységünk népszerűsítéséért. (EKE Brassó)

*Az ötletgazda, a csütörtöki séta elindítója:
Nádudvary György.
A háttérben lévő fotómontázst Hanke Rezső
készítette. A hatalmas tízes számra felvitt képek tükrözik az elmúlt tíz év eseményeit
(fotó: Brassai TV)*

Csütörtöki séta – csütörtöki sétálók

A képen balról az ötödik Márkos Marika, a túravezető

Kellemes őszi időben – 2020. szeptember 3-án csütörtökön – kereken húszan találkoztunk a Cenk alatti pavilonban. Navratil Joli jóvoltából folyóiratokat osztogattunk. Hanke Rezső ismertette Várnai Zseni Katona fiamnak című versét. Nagy Géza szájharmonikálása mellett nótáztunk. Séta után ismét kellemesen telt az idő a közeli teraszon, beszélgetve, kávé, fagyalt, sör mellett. Búcsúzás előtt közösen fohászkodtunk Hunyadi Jánoshoz, segítsen megverni fociban este a törököket. Kérésünk meghallgatásra talált, 1-0-ra győzött a magyar csapat.

Szombaton kihasználtuk a kedvező időt, Márkos Marika vezetésével kirándulni mentünk. A Malomdomboknál, a Tömös patak partján, nosztalgiával emlékeztünk a 25 évvel ezelőtti IV. Országos EKE Vándortáborra, amit közösen rendeztünk négyfalusi turistabarátainkkal. Azóta itt is városnegyedet építettek. Az egykori Török-ház felé folytattuk utunkat. A patak partján sátorozó fiatalokkal barátkoztunk. Az alsótömösi Magyarvár felé haladva nem várt akadályba ütköztünk. Nem tudtuk folytatni utunkat a patak partján. Négykézláb másztunk fel a felettünk épülő széles útra. Nem kellett segítségül hívjuk az apacsok főnökét, Winnetout, magunktól is rájöttünk, hogy a lágy talajban a minket kísérő nyomok kis és nagy medvéktől, őzektől származnak. Nem bántuk, hogy az állatok valamivel előttünk csillapíthatták szomjúságukat a patakban. Megszaporázva lépteinket még elértük Alsótömösön az utolsó 17B autóbust.

Nádudvary György, EKE Brassó

Kezddjtek el élni ...

A Kárpáti Lapok 2020-as indulása jól sikerült. A természetet apróbb szépségeire érzékeny Kállay László fotóművész barátunk Tavaszköszöntője után, Lindmayer Éva segítségével hamarosan megérkezett a Hargitai sí tábor képanyaga. Brassói tudósítónk, Nádudvary György sem tértlenkedett. Amint meg volt a farsangi mulatságuk, azonnal küldte annak élménybeszámolóját. Egy kis noszogatásra, Majer Zsuzsa sem feledkezett meg rólunk, gyorsan továbbította a Zöld teljesítménytúra beszámolóját. Aztán semmi.

A koronavírus-járványra és azzal kapcsolatos korlátozó intézkedésekre senki nem számított

Szűkebb egyesuletem, a Kárpát Egyesület, Eger 2020-as túra programja tervszerűen indult. Tervszerűen, hiszen még az elmúlt év novemberében kialakult a teljes évi programtervezet. Változások, módosítások ilyenkor be vannak kalkulálva – hiszen egy évre előre ki tudja megmondani, hogy mi lesz az adott időpontban.

Évkezdéstől a vezetett túráim sorban követték egymást. Amíg a 2020. március 7-i „Bükki szálláshelyeink 1.” túra sikeresen lezajlott, a március 21-re tervezett „Mátra 1.” elmaradt. Ettől kezdve egyesületi túráim sorra törölve, törölve, törölve ...

Egyesületünk élete is valamelyest megbénult. A kiírás túráit megtartani nem lehetett, ennek ellenére voltak, akik egyénileg járták a hegyeket. A turistaházakat kiadni/igénybe venni tilos volt, mégis a bérleti díjakat rendszeresen kifizettük. Az április 16-ra tervezett egyesületi tisztújító közgyűlés bizonytalan időre el lett halasztva. Az elnökség tagjai közötti kapcsolattartás elektronikus úton bonyolódott.

Belföldön – a kijárási korlátozások enyhítésével – legkorábban 2020. május 9-én vezethettem újra túrát, a „Bükki szálláshelyeink 3”-at. Ezen mindösszesen hárman voltunk, bizonyára az emberekben még benne volt a félelem. Elmaradt túráimat igyekeztem bepótolni, ezért heti-kétheti rendszerességgel indultam útnak.

Amin a túratársaim felbátorodtak és számomra szokatlanul magas létszámban járták velem a Bükk és a Mátra csodálatos világát.

Külhoni kirándulás nekem egyedül az Erdélyi Kárpát-Egyesület éves vándortáborában való részvétellel tervezve, amit erdélyi barátaink még időben töröltek. Felkérés volt egy Királykő túra megszervezése, de a pandémia miatt az ötletszinten meg is halt. Mályi József barátom meghívására élvezhettem volna Pozsony – Dévény – Hainburg vidékének kerékpáros és gyalogos bejárását, ami egy másik, az Al-dunai evezős programmal együtt elmaradt.

Országhatáron belüli kisebb csoportos kirándulásokkal nem volt baj, de a szervezett nagy létszámú – buszos, külföldi – összejövetelek továbbra is tiltva voltak. Emiatt egyesületünk esetében elmaradt például a „Túrázunk a Kárpát-medencében”, „Kezddjtek el élni, hogy legyen mit mesélni!” sorozat, de a „Bagoly tábor a Bükkben” évente ismétlődő nyári gyerek tábor is. Többen keseregtek a nyaranta megrendezésre kerülő tátrai tábor elmaradása miatt.

A Márti dala első sora szerinti „Kezddjtek el élni, hogy legyen mit mesélni!”, a karantén ideje alatti és utáni élet más értelmezést kapott. Következmény: a távolságtartás oda vezetett, hogy a korábban összeszokott és szinte hetente együtt kirándulók bezárkóztak, a csoportok széttagolódtak. *Közösségi turista szempontból nézve, nem volt mit mesélni.* Csak a bátrabbak mertek a szabad idejükben kimenni az itthoni hegyekbe, a vakmerőbbek pedig az éppen engedélyezett külföldi kirándulóhelyekre. Az a csavargás pedig nem volt igazán publikus.

A világjárvány óta megjelent akármelyik turista kiadványba nézek, kirándulásaikról írva nagyon óvatosan fogalmaznak. Kihangsúlyozva azt, hogy kis létszámban, az aktuális védekezési szabályok betartása mellett zajlott a túra, erősen korlátozott létszámban a teljesítménytúra.

Aztán hirtelen jöttek a beszámolók, amelyeket örömmel ajánlok a Kárpáti Lapok hűségese olvasóinak a figyelmébe.

Szeptemberre itt a világjárvány 2. hulláma...

Január 4-i első túrán az Attila-kutat elhagyva zúzmarás tájon haladtunk

A Kárpát Egyesület, Eger és a Heves Megyei Fotóklub néhány bátrabb tagja június 20-án együtt túrázott. Esős kilátás a Sirokhoz közeli Törökasztalról

Február 1-2. A Bükk kihívás 2020. téli éjszakai teljesítménytúra egyik előkészített ellenőrző pontja. Ekkor még a résztvevők létszámát a Bükk Nemzeti Park korlátozta 500 főre.

Bélapátfalva-Szarvaskő túra résztvevői a Bélkő-nyak kilátóban

A koronavírus miatt törölt Mátra-1 túrát június 13-án pótoltuk. Csoportunk a Markazi keresztnél

1890. április 30-án nyílt meg Budapesten az Első Amateur-fotográfiai kiállítás

1890. elején a *(Magyarországi Kárpát-Egyesület) Budapesti Osztály*, felismerve az akkor terjedő, mind népszerűbbé váló fényképezés rendkívüli fontosságát, annak propagálására elhatározza egy nagyszabású „amateur-fotográfiai” kiállítás megrendezését. A szervező bizottságot Wartha Vince vezeti, munkájuk eredményeként április 30-án a *Műcsarnokban megnyitják (egyébként az országban a legelső) fotókiállítást*. Sikerét – és az osztály elismertségét – bizonyítja, hogy a kiállítást maga I. Ferenc József ő cs. és kir. fensége is meglátogatta.

(https://magyarturistaegyeselet.hu/2015-05-15_visszanezo-2010-ii/)

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZETBŐL

(https://epa.oszk.hu/01600/01635/00013/pdf/Foldtani_kozlony_EPA01635_1889_07-08_287-288.pdf)

AMATEUR-FOTOGRAFIAI KIÁLLÍTÁS BUDAPESTEN.

A M. Kárpát-Egyesület Budapesti Osztálya a jövő tél folyamán amateur-fénykép kiállítást szándékozik rendezni, a melyre az összes magyarországi műkedvelők a kiállításban való részvételre ezennel tisztelettel meghívotnak.

A részletes program az őszszel fog megjelenni. Addig is felelőnk, hogy a kiállítás célja: megismertetni a magyarországi amatőrök fényképeit s ezek által különösen az ország nevezetesebb és szebb tájképeit, geológiai, archaeológiai vagy más tekintetben érdekes részleteket, a különféle népviseleteket, a fürdőket, a nevezetesebb épületeket stb.; bemutatni a különféle módszerek útján készített képeket, a fotográfálásához szükséges készülékeket és szereket. Célja továbbá a tervben levő állandó tájkép-kiállításához a szükséges képeket összegyűjteni; a műzslést nemesíteni.

Az amateur-képeken kívül lesz egy tudományos osztály is. Szép és jól elkészített képek kitüntetésben fognak részesülni.

Budapest, 1889. évi június hó 15-én.

A kiállítást rendező bizottság

elnöke: Dr. Wartha Vincze, műgyetemi tanár

titkára: Kalecsinszky Sándor, a. m. kir. földtani intézet vegyész.

Bővebb felvilágosításokat ad a kiállítás titkára

(Budapest, Földmívelésügyi Minisztérium földsz. 4. sz. a.).

Nehány szó a fotografáló turistáknak (Az amateur-fotografiai kiállítás alkalmából)

Minden turista egyúttal született fotográfus is. A benyomásokat lelkébe vésődve vízsi magával haza és a meddig az emlékezet érzékenylemeze engedi, bármikor maga elé idézi a természet szépségeit, melyekben gyönyörködött. A fotográfiának ez a neme sokkal általánosabban elterjedett, mintsem gondolnók. A szerelmes ifjú is fotografál, csak hogy ő szívének kamarájába zárja a kedvesnek képét, mely kamara a fotográfusok gépénél annyiban tökéletesebb, hogy használata a lehető legegyszerűbb, lemezek kicserélése épen nem szükséges, sőt egy ugyanazon helyre a járatosak egyszerre sok képet is fotografálhatnak, a nélkül, hogy egyik a másikat zavarná, megrontaná. A rögtönös zárókészülék ennél a természetes fotográfiánál sokkal tökéletesebb, mint akár a legjobb moment-záron látni, mert míg ez utóbbiak csak holmi vágató lovakat, repülő golyót stb. fotografálhatnak, addig a szerelmes a lelket magát, a gondolatot örökíti meg. A bökkenő csak az, hogy a szív-kamarája akkor fotografál a legsikeresebben, ha a fotográfus lencséje a fotografálandónál van. A szép szemek a legtökéletesebb optikai üvegek, a ki ezekben nézhet, az könnyen megtanul fotografálni, mert a kedves kép ezen az úton a leggyorsabban meg a legbiztosabban jut az elrejtett kamrába.

De nem folytatom tovább, a fiatalság no meg az öregek is többet gondolhatnak erről, mintsem én leírni tudnék. Én az ideált megtestesítve szeretem látni. Az önzés legyen a szerelmesek joga, de a szerelmes turista azért ne legyen önző. Ő gondoljon társaira is, ossza meg örömét azokkal, ne csak lelkével, hanem géppel is fotografáljon.

A műcsarnokban látható amateur-fotografiai kiállítás mutatja, hogy ez a kívánság mintegy varázsszóra megtestesült. Hiszen nálunk turista-fotográfus egy egész csapat van már, kik egyúttal mások gyönyörködtetésére a szépet közkinccsé teszik. Láthatunk hazánk minden részéből tájakat,

nevezetes épületeket, romokat, népviseleteket, arczokat. Ez az igazi Magyarhon képbén, mert a fotográfia nem csal, ha jó. Hamissággal azonban itt is könnyen meg lehet téveszteni. Hanem a mi turistáink igaz úton járnak, a mi annyival könnyebb, mert ők csak a szépet keresik, azt örökítik meg képeiken, úgy hogy mesterséges fogásokra szükségük semmi sincs. De ez az egyúttal, mi a turista-fotográfusnak legelső és legnagyobb gondja és a mihez valóban értenie kell, t. i. a szép eltalálásához, a szép megkereséséhez.

Ez nem olyan könnyű dolog, mint a milyennek látszik. Künn a szabadban még a legsivárabb vidék is szép lehet, csak hangulatunk legyen megfelelő. Az Alföld téres pusztáin egy egy görbe ákácza szebb a gyalogos vándornak, mint akár a Margitsziget hírneves nemes-platán csoportja a kényelmes városi sétáló szemében. Hanem a fotográfián a szemlélőnek előre megkészült hangulata nincs, azt a képnek kell felidézni és kifejleszteni egyszerre. Ha ez sikerül, akkor azután önkéntelenül azt mondjuk a képre, hogy ez bizony csakugyan szép.

Furcsa tévedéseknek adózik az ember akkor, midőn fotografáló készülékével legelőször megy a szabadba. Akárcsak a kezdő vadász, úgy fotografálunk ilyenkor mindenfélét. A szép üde zöld rét kanyargós vizével, a kis falu fehérlő házai a távoli halmok hegyek lankás sorozatával azonnal lebilincselik az embert. Megállunk és neki pakolunk. A táska temérdek szíjját kibontjuk, a három lábat izenként egyberójjuk, a kamara az állvány tetejébe kerül stb. Beállítjuk a tájat, mely a homályos üvegen kicsiny térre összeszorítva még az eredetinel is szebbnek látszik. Exponálunk és vígan megyünk tovább.

Otthon azután a képet sikeresen kifejlesztvén, elragadtatásunk, várakozásunk egyszerre ugyancsak lehűlt! A lemezek 5/6-od része az üres levegő, a szép rét, a falucska meg a hegység

keskeny hosszú szalagnak zsugorodott össze, a kép jó lehet, de minden inkább, csak nem szép.

Pedig talán ugyanarról a helyről egy igazán szép képet nyerhettünk volna, ha egy inkább közelebbi részletet választunk a kép középpontjának, legyen akár egy magános fa, lakóház vagy egyéb objektum. Ekkor az üres rét egyhangúságát jobban megbontjuk, a kép mintegy központi magvat nyer és másrészt a távoli hegyek az úgynevezett levegő-távlatot pompásan visszaadják. Az ilyen kép azután bennünk reflexiókat támaszt, az hatásos és ezért szép is.

A hatásos kép azonban nem mindig szép. Attól függ, hogy milyen természetű az a hatás, melyet kelt. Ha az nyers, akkor bár gyönyörködve nézzük is a képet, valaminek hóját érezzük mindig, a kép hidegen hagy, mert nem szól lelkünkhez. Egy-egy ijesztő sziklarészlet a papiroson ilyen hatásos és mégsem tökéletes kép. Pedig csak talán egy alak, egy ember képe hiányzik, hogy kiegészítse a képet. Ilyenkor a méreteket önkéntelenül is egybevetjük, látjuk a természet hatalmas munkáját és mellette a kis embert, ki azért a természetnek mégis csak nem utolsó tagja.

A turista-fotográfusnál nem a legutolsó kellék az is, hogy tudjon mit fotografálni. Talán nem vagyok túlságosan udvariatlan (hiszen magamat is oda sorozom), ha kimondom, hogy a kiállításon látható legtöbb magyar műkedvelő fotográfus ezzel a kérdéssel még nem igen van tisztában. Ennek egyik legjobb bizonyága az, hogy igen sok személyes vonatkozású megarczképeket láthatunk, tájkép aránylag nincs annyi, mint a mennyi lehetne. Pedig a tájkép a műkedvelő fotográfusnak az igazi tárgya. Ezt kell megörökítenie, az arczképekhez csak kivételesen ért, de azt ne is ambicionálja.

A kép keresésnél pedig mindig az legyen szeme előtt, hogy milyen lesz majd a kép a papiroson, mert ez a cél, ez a dolog vége. Higgadt nyugodt szemmel bírálja meg a tájat és csakhamar tapasztalni fogja, hogy a valóságban gyakran éppen nem tetszetős tárgy is a papiros képen igen szép és megfordítva. Én egyszer egy csunya falusi házat fotografáltam meg, kegyeletes emlékeknek

vittem magammal. Más okom nem is volt abban a giz-gazos udvarba menni és szentül meg voltam győződve, hogy ez egy fertelmes időtlen kép lesz majd. És íme, a kép olyan szépeké vált, hogy örömmel mutathatom meg akárkinek.

Ebbe a dologba a fotográfia igen könnyen megtéveszti az embert. Azért talpra kell állnunk, nehogy a torzképek számát szaporítsuk. Különböző kezdetben jó, ha mentől több ilyen furcsa képet produkálunk, mert így lehet csak a dolgot megtanulni igazán. Ez a mesterség a leggyakorlatibb valami, a melynél a teoria meglehetősen sovány. A turista ne is elméldkedjék sokat, vegyen jó készüléket, a mely ha jó már csak ezért sem drága, a sok mindenféle eljárás közül tanuljon meg egyet – hogy melyiket, az majdnem mindegy, – hanem ezt az egyet igazán. Járjon sokat künn a szabadban és készülékét hacsak teheti ne feledje otthon. Így azután csakhamar megtanulja a képet megkeresni, a többi művelet úgyis csak a szobai kezelés dolga.

Boldogult Ligeti Antal művésznök egy ízben érdekesen beszélt el, hogy mi az a költői meg a festői szépség. A Kárpátok ormára mászva úgymond az embert lépten nyomon ujdonság várja. A lábas erdő után a borókás öv, majd a kopasz sziklás gerinczek sora. Kezdetben az erdő sajátos szépsége andalítja el az embert, majd egy-egy fordulónál már az alattunk maradó tájra is fokként szebb áttekintést nyerünk. A mint magasabbra hágunk, az akadályok szaporodnak, a mi bennünk csak a kitarást fokozza. Egyik meglepetés a másik után következik, hangulatunk, képzeletünk folyton játszik és mikor a tetőre hágva alattunk terül el a felséges táj, lelkesedésünk is a legmagasabb fokra ért, csak némán gyönyörködni tudunk. Ez a költői szépség, melyet egyes részletek, epizódok fejlesztenek tovább és egy csattanós záradék koronázza azt meg. Ezt érezni lehet, de megfesteni lehetetlen.

Ellenben tessék csak a Gellérthegy déli lejtőjén az új kocsiúton kerülni a citadella falához. Ez ugyan unalmas út, mert meglehetősen egyformán, nem igen változatos sceneriák között vezet. Hanem mikor a hegy keleti csúcsára érkezzek

kibukkan előttünk mintegy varázsütésre a mi szép fővárosunk, mikor a házak, utcák erdejét, a méltóságos Dunát stb. egyszerre meglátjuk, akkor mindig mintegy megbűvölve révedez az, ki még nem látta. Ez a festői szépség, ezt keresem én és ezt iparkodom megfesteni, mondotta sugárzó szemekkel a boldogult művész.

Én azt vélem, igaza volt teljesen és ezt a szempontot ajánlom a fotográfus turistáknak

is. Mikor érdekes szép tájakon járnak, ne a fejlődött, hanem az egyszerre termett hangulatot örökítsék meg lemezeiken, ezzel szolgálnak azután képeiken is legnemesebben, mert önzés-telenül a szép kultuszának.

Schmidt Sándor

Turisták Lapja II. évfolyam, 5. szám.

1890. május. 139-142. oldal

Egyesületi hírek

Kárpát Egyesület, Eger

A tavaszra tervezett tisztújító közgyűlést, a koronavírus-járvány miatt későbbi időpontra kellett elhalasztani. Amit végül az enyhítéseknek köszönhetően – még éppen a vírusvész II. hullámának megérkezése előtt – 2020. szeptember 3-án megtartottak. Helyszíne Felsőtárkányban, a Kárpát Túraközpont impozáns épülete volt.

A tagság itt sem szeret közgyűlésre járni, azért húsz társunk jelenlétében sikerült ismertetni az elmúlt esztendő szakmai, pénzügyi és felügyelőbizottsági beszámolóit. Amelyek elfogadását követően az elnökség – mivel lejárt a mandátuma – lemondott, és megválasztásra került az új vezetés. Lényegi változás a titkári pozícióban volt, valamint egy új elnökségi tag került a megüresedett helyre.

A következő 5 évre bizalmat kapott:

Köves Gyula – elnök,

Tietze Nándor – ügyvezető alelnök,

Sipos Viktor – általános alelnök,

Tarné Fiser Ildikó – titkár,

Kakuk László és **Nagy Péter** tagok.

Hozzáértő jelentkezők híján a következő öt évben felügyelő bizottság nélkül fog az elnökség dolgozni. Esetünkben a jogszabály megengedi a felügyelő bizottság nélküli működést.

*Az egyesületet alapító régi/újra választott elnök, Köves Gyula a közgyűlésen
(fotó: Köves-Kárai Petra)*

Soproni messzelátók

A 2020-as év köztudottan rendhagyóan alakul, így tavasszal a természetjárás terén is életbe léptek a korlátozások. Március 18-án gyakorlatilag 2 hónapra leállt a túrázás, így az egyesületünk bizonytalan időre felfüggesztette a tevékenységét. A nyári időszakban „ablak” nyílt, belföldön biztonsággal lehetett járni, kelni. Az egyesület vezetősége úgy döntött, hogy a május 1-i hosszú hétvégére tervezett soproni utat, augusztus 20-23-án valósítja meg. Ehhez sikerült elnyernünk a Magyar Természetjáró Szövetség támogatását, melyet szállásdíjra használtunk fel.

Augusztus 20-án 32 fő szállt fel Egerben a reggeli vonatra, hogy Sopronnal és a környező hegyekkel ismerkedjen. Szállást a vasútállomástól 1 km-re lévő egyetemi kollégiumban kaptunk, kényelmes 2 ágyas, fürdőszobás szobákban. A szállás elfoglalását követően nem tétlenkedtünk, az első lehetőséggel Ágfalvára, Sopron-tól 4 km-re, az országhatár innenső oldalán fekvő településre utaztunk. A történelemből ismert, hogy 1921-ben itt 2 kisebb ütközet zajlott le a Sopront megszállni készülő osztrák erők és a „Rongyos Gárdának” nevezett, önkéntesekből álló magyar csapatok között. Mivel az osztrákok tervét meghiúsították, került sor december 14. és 16. között a népszavazásra, melynek eredményeképpen a város és környező 8 település a Magyarországhoz tartozás mellett döntött. Sopronban 72 %-ra tehető a Magyarországra voksolók aránya. Így kapta meg a város a „Civitas fedilissima” címet.

Ágfalva főteréről 14 óra tájban indult el a csoport a közeli Ház-hegy irányába. A „hegyen” hamar megtaláltuk az első kilátót a 16 közül, amit a túramozgalom teljesítése során fel kell keresnünk. A természetjárás születése táján, már az 1880-as években épültek kilátók a város környékén, nagyrészt fából, melyek azután hamar elkorhadtak, tönkrementek. Így több ponton is átépített vagy újra épített kilátó magasodik az eredeti helyén. Emléküket is őrizve hozta létre a Soproni Városi Szabadidő Szövetség

Természetbarát Szakbizottsága, Veréb Ildikó ötlete alapján a túrát. Az igazoló füzetben 16 felkeresendő hely szerepel. Többnyire a kilátók talapzatán vagy egy közeli fa törzsére festett fehér alapon piros kétjegyű számot szükséges feljegyeznie a teljesítőnek.

Miután az elsőt sikeresen begyűjtöttük, szétnéztünk a kis kilátó emeletéről. Ráláttunk a burgenlandi falvakra, a Lajta és a Borostyánkő hegységekre és a távolban jól látszott az Alpok közeli kétezrese, a Sneeberg. A kilátótól jelzetlen utakon jutottunk fel a borsó hegyi magasfigyelőhöz, ám a korábban a határt vigyázó őrtornyon és a közelében sem találtunk kódot. Némi tájékozódási nehézséget leküzdve, leértünk a túra végpontjára, Görbehalomra, ahol nyitva találtuk az egyetlen „frissítő pontot”.

Ágfalva főteréről indul a csapat

A ház-hegyi pici kilátó

Ó-Hubertusz kilátó

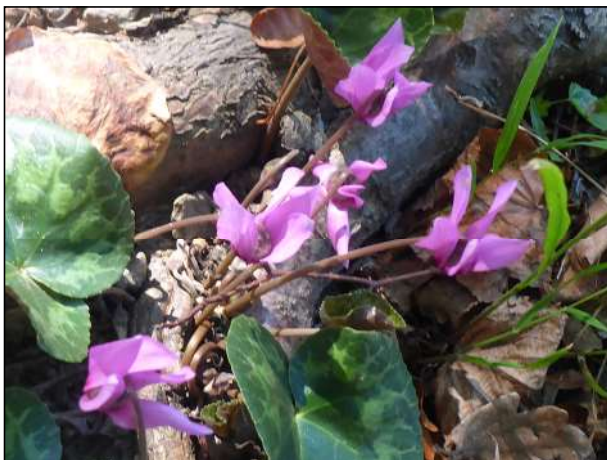
Károly kilátó

Másnap a reggeli buszról a város határában lévő megállónál szálltunk le és innen indultunk a Pinty-tetőre. A vállalkozók felmáztak a geodéziai toronyba, mi úgy nyolcan elindultunk a Kecse-hegyre a nagy megrege való tekintettel. Ott lezárt kilátót találtunk: az alsó lépcsősor ott hevert a kerítés tövében. Komolyan véve az életveszélyt jelző táblát és a kilátásról lemondva leballagtunk Tómalomba. Üdülővezet csónakázó tóval. Rövid pihenő alatt megkávéztunk.

Innen a Sopron fölött álló Ó-Hubertusz kilátót vettük célba, 30 fok fölötti meleg és a nyílt terep tett próbára mindenkit. Megnéztük az 56-os foglyok temetőjét, majd a kilátó alatti padokoknál megebédeltünk. A túra leiratában olvasható, hogy már 1904-ben állt itt egy kilátó, melyet 1926-ban lebontottak. Az 1930-ban átadott kilátót és a mellette épült menedékházat az 1938-as földrengés döntötte romba. 2004-ben adták át a most is álló 15 m magas, faszerkezetű tornyot. Tetejéről körpanoráma nyílik, a Fertő tó irányába nézve láttuk az eddig megtett utunkat és azt is, ami még Sopronig hátra van. 14.15-re értünk be a városba, a várkörön fekvő Café Randevő majdhogynem életmentő volt.

A délután hátralévő részében elballagtunk a Szt. Mihály templomhoz, amit sajnos felújítás alatt találtunk (még épül a kerítés, 2 munkást láttunk az árnyékban heverészni...), a Tűztoronyban többször voltam, 1400 Ft-os belépőért most nem vettem igénybe. Sajnos nem tudtunk bejutni a Kecse templom mellett lévő Káptalan-terembe sem. Némileg csalódottan sétáltam le a vasútállomásra, megvettem a vasárnapi IC jegyeket. 20 km szépen összejött aznapra.

Szombaton várt ránk a leghosszabb és a legnagyobb szintemelkedéssel nehezített túra, meg persze a legnagyobb meleg. Éjjel nem is aludtunk túl jól. Csukott ablaknál a meleg, nyitottnál a hangoskodó fiatalság zavart. 9 kilátópontot tervezett be aznapra a túravezető. A sörházdombival kezdtünk, ez fekszik legközelebb a városhoz. Innen a legismertebbhez jutottunk fel meredek ösvényen. A Károly-kilátó kivételesen kőből épült 1936-ban Winkler Oszkár tervei alapján. Pontosabban az alsó rész kő, a középső téglá és a csigalépcső szerű teteje vas. Találtunk egy csinos kávézót itt is.

Erdei ciklámen mindenhol nyílt a hegyekben

Innen a tv tornyot megkerülve jutottunk el a Dalos-hegyi Páholyhoz. A „páholy” elnevezés is kilátóhelyre utal pihenőpadokkal. Hosszú séta következett a volt műszaki zár mentén, túl is mentünk a Muck nevű helyen, de korrigáltunk. A szebb időket idéző határőr bázison is volt kilátó a központi épület részeként, ma már nincs meg. Mint ahogy pusztul a határőrtisztek egykori pihenőhelye, itt családok nyaraltak, van sportpálya, játszótér... Kár érte.

Kicsit külföldön...

Sajgó talpakkal kaptattunk a Várhely kilátó felé. A hegység legrégebbi kilátója 1885-ben épült közadakozásból. Azóta többször átépítették, a jelenlegi már az 5. a sorban 2009-ben készült el. Legfelső szintjéről lélegzetelállító panoráma nyílik, távcsővel tisztán láttam a fraknói várat. Már jócskán benn jártunk a délutánban, mire a Ciklámen ösvényen végig kígyózva a Vas-hegyre értünk. Az erdőt a virágzó ciklámen átható illata töltötte meg. Az Alom-hegyi Páholynál nem volt kód, 4 helyett 3-mat gyűjtöttünk be. A városba menet még megtekintettük a lassan felújításra szoruló Taródi

A vegyes funkciójú épület Brennbergbányán

56-os foglyok emlékhelye

Kilátás Köveshátról

várat. 26 km-t talpaltunk aznap 700 m emelkedéssel, rendszeren kivették a zsírunkat a hegyek.

Vasárnap már hajnal 5.25-kor indultunk a kollégiumból, hogy a szűkös időt kihasználva, megtegyük az utolsó utat. Brennbergbányán pitymallott, jó hűvös reggelen értük el az osztrák határt és be is néztünk a túloldalra, egy Ridzing nevű falu első utcájába. Csak azért, hogy elmondhassuk: jártunk külföldön! Hamar elértük a Magas-hegyen épült kilátót, elég jól kivehetők onnan az Alpok vonulatai, a Sneebereg és a Rax. A faluba visszatérve lőttem egy fotót a temp-

lom-kocsmá furcsa társbérletű épületről, majd az ellenkező irányba haladva úgy egy óra múlva a Kövesháti kilátónál meglett az utolsó kód.

Kissé „tematikunak” éreztem a 4 napos programot, a 16 kilátó összefoglalását. Sajnálom, hogy a város látóivalói nem értek bele a programba. Viszont a korábbi 2 látogatás alkalmával a hegyekre nem jutott elegendő idő. Végül is elmondható, hogy alaposan sikerült bejárnom hazánknak ezt az Ausztriába benyúló csücskét.

Benkó Zsolt, KEE

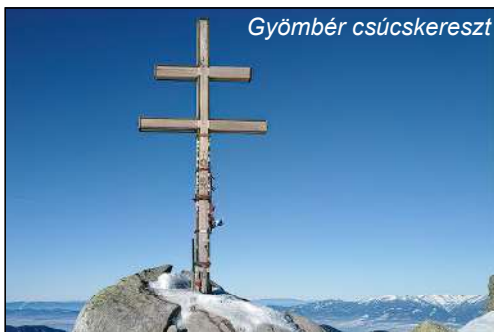
Kárpát Egyesület, Eger rendezvényei

1. Chopok – Gyömbér (2020. 01. 15.)

Mint minden évben, idén is január utolsó hétvégéjén az Alacson-Tátrát vettük célba. Hatodik éve ezen a hétvégén hótalpas túrát csinálunk, de most az időjárás nem adott erre lehetőséget. Alig volt hó, viszont a gyönyörű tiszta idő mindenért kárpótolt minket. 9-en gyönyörködhattünk a csodálatos tájban, a Magas-Tátra vonalaiban. A Chopokról egy nagyon kellemes sétával mentünk át a Gyömbér csúcsra, majd onnan le a Stefanika menedékházhoz, ahol várt minket a szokásos gőzgombóc!

Chopok tetején

Gyömbér csücsskereszt

2. Dédes – Nagyvisnyó (2020. 02. 22.)

Egy kevésbé gyakran járt útvonalat néztünk ki magunknak. Bár bízunk benne, hogy lesz még egy kis hó, sajnos ez elkerült minket. Mályinka felett az Odvas-kői barlangszállást néztük meg először. Innen Szentlélekre mentünk, megnézni a Pálos kolostor megmaradt romjait. Ahonnan már lefelé vettük az irányt Nagyvisnyó felé, de útközben még a Dédesi vár romjait is útba ejtettük. Az időjárás megint kegyeibe fogadott minket, hiszen ismét gyönyörű napfényben túrzhattunk.

Óvatosan haladtunk az útakadályokon

Mályinka felett az Odvas-kői barlangszállás

Pálos kolostor maradványai Bükkszentléleken

3. Boldogság túra (2020. 03. 14.)

Közel 20 fő vágott neki a túrának. Cserépfaluból indultunk a Hór-völgyébe. Természetesen a Subalyuk nem maradhatott ki, majd következett az Ódor vár. Ide egy meredek kaptató vezet fel a völgyből, így a vár aljában jól esett egy kis pihenő. A szendvicsek elfogyasztása után, újult erővel folytattuk az utunkat a Völgyfő-ház felé, majd onnan a Felsőtárkányi tóhoz.

A Boldogság túra egyik pillanata

4. Rafting a Salza-n (2020. 07. 11-12.)

A vírus miatti otthon ülés után már nagyon vártuk, hogy kiszabaduljunk a négy fal közül. Már harmadik éve tavasszal raftingolunk a Salza folyón, most ez egy kicsit csúszott. 18-an indultunk. Először Bécs mellé, Mödlingbe mentünk egy könnyű ferrátázásra. A társaság fele tudott csak felmenni a falra, mert sajnos jött egy eső, így inkább visszaültünk a kocsiba, és tovább mentünk a szállásunkra. Vasárnap reggel beöltöztünk, meghallgattuk a biztonsági előadást és neki vágunk a folyónak. Három csónakkal, kb. 4 órát töltöttünk a vízen. A víz csak úgy repített minket. A vízhozam tökéletes volt, akik első alkalommal voltak azok is nagyon élvezték, de akik már jártak itt, azoknak is nagyon tetszett. Délután hazafelé menet megint megálltunk Mödlingben, és a csapat második fele is ferrátázott egyet. Így lett tökéletes a hétvége.

Vízreszállás előtt

5. Laserer Alpin – Dachstein (2020. 08. 15-16.)

Mi is lehetne jobb a nyári hőségben, mint elmenni egy havas túrára. Ez vezérelt minket, mikor neki vágunk a Dachsteinnek. Szombat reggel 9-en indultunk. Először a Gosau tóhoz mentünk, egy kis bemelegítő ferrátára, a Laserer Alpin-ra. A tó felett napsütésben élmény volt a mászás. Másnap már kora reggel a felvonónál voltunk, hogy még a tömeg előtt felérjünk a hegyre. Odafent szikrázó napsütésben, sikerült felmászni a csúcsra mindannyiunknak. Lefelé viszont már beborult az ég, de a jókedvünket nem rontotta el. Egy csodálatos hétvége után kissé fáradtan, de rengeteg élménnyel indultunk haza.

Laserer Alpin a Gosau tó fölött

Dachstein csúcsfotó

Krónika a 2020. június 6-i Somoskő – Cered trianoni emléktúráról

A Trianoni békediktátum 100 éves évfordulójáról határ menti túrával emlékeztünk meg. Illetve... hol is volt az határ? Mert Somoskő környékén ez kicsit másként van, mint máshol.

A bejárt terület 1920-ban Csehszlovákiához került, és csak 1924-ben határrevízió után tért haza Magyarországra. Mivel a területen több bánya (köztük ritka trachitbánya) működött, így a revíziós bizottság elfogadta Magyarország itteni határkiigazítási kérelmét. A Népszövetségi Tanács 1924. február 15-i hatállyal csatolta vissza Magyarországhoz Somoskőújfalú és Somoskő községeket több éves tárgyalássorozat eredményeként, Krepuska Géza otológus orvosprofesszor, Liptay B. Jenő, a Rimamurányi Vasmű Rt. igazgatója és Auer Pál jogi szakértő közbenjárására. Ebben szerepet játszott az is, hogy a terület Krepuska Géza professzor tulajdona volt, aki egy holland diplomata akkor még gyógyíthatatlannak tartott fülbaját megoperálta és ezzel meggyógyította az urat, aki hálából közbenjárt az ügyben.

Odafelé úton bekanyarodtunk Somoskőújfalú egyik utcájába, és ott árválkodott egy 1920-as, ma már hatályát veszített határkő. Ezután visszakanyarodtunk Somoskő felé, ahol a falu magyar, a vár szlovákiai területen áll.

Csapatunk megkoszorúzta a Hazatérés emlékművet a faluban, majd az autók végpontozása következett. A maradék közben átléptek a határon, a várat és a bazaltömlést megtekinteni.

Koszorúzás Somoskőn (fotó: Konfár Tibor)

Tavasbánya

Zagyva-forrás

Az aktuális „végautó” visszaérkezése után felfedeztük a terepet, de nem volt könnyű dönteni az útvonalak között. Sajnos az Északi zöld útvonalat itt nem tudtuk bejárni (ez volt az eredeti tervünk), mert a Medves és a Matyó-lápa között lezárták. Ezért utunk első szakaszán a régi kisvasút nyomvonalán haladva (néha tévelyegve) megtekintettük az eresztvényi bányaudvarokat és egy bányatavat. A Medves hotelnél (felújították!) hátizsákos ebédelés után a Zagyva fő forrását vettük célba és meg is találtuk! – Ahány térképet néztünk, annyi forrást jelöltek, így négynél abbahagytuk a térképnézetgetést és inkább a terepen boldogultunk. Innen bukkantunk ki az erdőből a hatalmas szabad, méhzsongásos fennsíkra, és egy fészületet érintve gyalogoltunk el a Rónafalu határában álló, csodás körpanorámát nyújtó Mogyorósi kilátóhoz. (A kilátóban egy boszorka is ott láthatatlankodott, mert a lépcső aljában a biciklik és túrabotok mellett egy seprűt is letámasztott az utasa). Ezután rövid országúti aszfalttaposás következett, és a rónabányai „Ciklámen presszó” (minden térképen tájékozási pont, de már a rács és lakat is elrozsdált rajta, olyan régóta zárva) épülete után várva vártuk, hogy a határon futó északi zöld végre megérkezzen az út mellé, és azon járassunk Ceredig.

Az eredeti, Mályi József által felfestett Északi zöld út ezen a szakaszon tökéletesen járható, a jelzések és a(z itt már) trianoni országhatár is jól követhető. Eleinte „határvédő méhrajok” okoztak pár csípést (közvetlenül az itt futó földút mellett voltak a kaptárak), emiatt néhány túratársunk kisebb kerülőre kényszerült, de később mindenki visszatért a zöld útra. Cered előtt át kellett jutnunk egy mocsarasabb területen,

Kereszt a Medves-fennsík közepén (fotó: Konfár Tibor)

Úti eszközök a Mogyorósi kilátó aljában

Karacs, Salgó, Medves a kilátóból

Északi zöld

Határ jelzések

Keresd a karót – ott (nem) látszik a határ

és néhány kissé bokatoró lejtő is nehezítette a terepet, de ez nem gátolt meg bennünket ceredi célunk elérésében. A faluba az esti harangszóval érkezünk, és értetlenül álltunk a szántóföld kellős közepén meghúzott határon. A falu mentén hegyek és erdők híján jól belátható terepen látszott igazán, hogy a kettéválasztott terület mennyire összetartozik. Ezután a szépen rendezett, gondozott faluba kanyarodtunk, megcsodáltuk a fából ácsolt harangtoronyt, egy szintezési és egy gravitációs alappontra, valamint egy kitaró májuszfát is megtekintettünk.

Utunkon végig fantasztikus méh-zsongás kísért, erre felé biztosan jól érzik magukat a vad és szelíd méhek is!

Nagy segítségünkre volt új túravezetőnk Konfár Tibor, aki úgy ismerte a terepet, mint a tenyerét. A Salgó-Medves környékéről néhány írása meg is jelent a Turisták Lapjában.

Majer Zsuzsanna, MKE

Hát az a határ, amit oda meghúztak (a Ciklámen-presszótól Ceredig mentünk rajta-mellette), az valóban a vicc kategória. Még két falu közé is vagy egy patak völgybe vagy egy hegytetőre, vagy valami értelmezhető tereptárgyra teszik a határt, nemhogy két ország közé. Az Ipoly, a Karancs és a Medves gerince és az Ickós-bérc is legalább határnak néz ki, de Cered felé végig erdő közepe, rét közepe, szántóföld közepe, csapás egy nevesincs domboldal tetszőleges magasságában – csupa olyan hely, hogy ha nem lenne ott a határpózna, hát eszembe nem jutna odatenni, vagy ott keresni. Ezt a határt valaha szakemberek húzták meg? Hát nem csak most van sok dilettáns a politikusok között.

Kéktúra kalandozás 2020-ban

A járvány idén megnehezítette a közös túrák megtartását, de a korlátozások feloldásával június 6-án meg tudtuk tartani Trianon emléktúránkat, és a nyár folyamán két hosszú kéktúra szakaszt is be tudunk járni.

Alsópetény – Becske szakasz

2020. július 4-én Alsópetényből kalandoztunk el Becskére. A budapesti közlekedés hiányosságai megnehezítették indulásunkat, de maszkkal felszerelve minden túratárs szerencsésen vonatot és buszt ért, így hamarosan Alsópetény régi parasztházait csodáltuk. Sajnos előttünk egy földrengés járhatott arra, mert itt is és a buszról több környező faluban is láttunk egy-két jó állapotú, mégis leomlott falú házat indulás előtt.

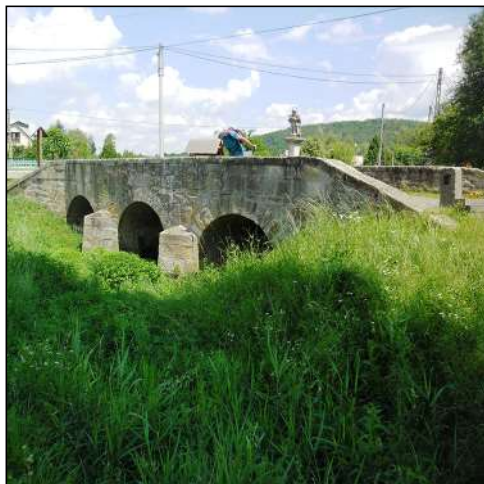
Romhányi romok

ahol ebédrel és pecsétkereséssel lassítottunk a menettempónkon. Bár a pecsét mellé (új helyen van egészen Kétdobony felé egy vendéglőnél) egy luxusautót is tettek, ami a következő több kilométernyi aszfalton jobban esett volna, mi gyalogoltunk tovább rendületlenül Kétdobonyon át. A falu faragott Rákóczi szoborral, házi Mária-

Prónai-kilátó

A Cserhát lankáin könnyen haladtunk, túrához ideális időnk volt, és nyári gyümölcsök terített asztala is hűsített, cigánymeggy, szamóca és málna képében. Kitérőt tettünk az új Prónay-kilátóhoz, ahol körpanoráma tárult elénk, azután lekacsaringóztunk Romhányba – elképesztő, hogy a rejtett szépségei mellett hány rom van itt! –

Nepomuki Szt. János híd, Romhány

oltárokkal és hangulatos harangtoronnyal fogadott, úgyhogy nem bántuk az aszfalttaposást. Az irányító táblákat csak eddig készítették el, mert innentől csak a megtett út adataival találkoztunk egy hosszú hegyháton, de jelzés volt, onnan nem lehetett letévedni. A kék jelzést csak ott felejtették el felfesteni, ahol egy útelágazásnál kanyarodni kellett volna, így egy előttünk haladó turista házaspárt vakon követve le is tértünk róla egy rétre, ahol nem is hiányoltuk a jelzést, mert nem volt mire felfesteni. Szerencsére kb. 1 km után a hölgy észrevette, hogy a GPS-e szerint nem arra kellene menni. Újabb kilométeres visszatérés után leereszkedtünk a Galga-völgybe, ami addig volt jól járható, amíg ismét el nem feledkeztek a jelzéstől, ezért oda-vissza meglátogattunk egy kukoricamezőt, hogy megtaláljunk egy régi kék jelzést egy fán méteres gazzal takarva. Ezután volt a tábla, amit 50 méterrel kijebb kellett volna tenni. No ez volt a kisebb gond, a nagyobb az lett, hogy többnyire ebben a méteres gazban kellett majd' 3 km-t lábolni. A terepen felfedeztünk egy „bébi” kaukázusi medvetalpat is, ami így is kimagaslott a dzsumbujból, de még el lehetett menni mellette érintés nélkül (az érintése fény hatására súlyos égési sérüléshez hasonló sebeket okoz!). Csak közvetlenül Becske előtt tisztult ki a terep. Ezután gyorstalpalás következett a vasúthoz, és szerencsénk volt, hogy mások is oda siettek, mert így legalább megtaláltuk azt a nyiladékat, ahol be kellett fordulni az állomáshoz, mert az sem volt kitáblázva.

(A becskei polgármesternek jeleztem a medvetalp helyét a falu hivatalos facebook oldalán egy üzenetben, remélem, idejében kiirtották). Végül kalandosan bár, de mindenki teljesítette a túrát, ezzel bejártuk a teljes Cserhát kéktúra szakaszt.

Kékestető – Sirok szakasz

Augusztus elején Gedeon Tamás túratársunk feleségével együtt a kéktúra mátrai és bükkai szakaszait járta meg, így augusztus 5-én még hárman csatlakoztunk hozzájuk a Kékestető – Sirok szakaszra, mivel azt két éve csak az Oroszlánvárig sikerült megjárni, onnan a buszközlekedés miatt le kellett mennünk Recskre.

Ködös Kékes (fotó: Gedeon Tamás)

A buszok most sem jártak jobban, a régi siroki vasútállomásnál beálló busz a menetrend szerint kettő perccel lekési Sirok központjában az egri csatlakozást. Nem derült ki, hogy miért nem lehet összeigazítani őket, amikor abban az időben csak ez a két busz jár az egész környéken, ezért előre jeleztük a Volánnak, hogy szeretnénk átszállni, így megígérték, hogy bevárnak bennünket. De odáig el is kellett érni.

Saskő – I. világháború turista áldozatainak emlékműve

Ködös időben néztük meg Kékestetőt – már ami látszott belőle, mert a tornyot akkor sem láttuk, amikor ott álltunk alatta. Csak négy hegycsúccsal később visszanézve bukkant elő az alsó része a felhőből. A felhő alja a Sas-kőig ért, ott már sejtelmesen mutatta magát a kilátás. A Disznó-kőnél már tiszta égbolt fogadott. Hosszas lejtés után a Hármashatárnál (Felső-Tarjánka) hűvösben tízóraitunk, és felöltöztünk. Bár ne tettük volna, mert a Szár-hegy megmászása mindenkit alaposan megizzasztott, de itt már ködmentesen tárult elénk a csodás kilátás, úgyhogy egyre több fényképezés mellett egyre több meleg ruha került a hátizsákba. Lefelé még nehezebb volt a nedves, meredek lejtő miatt. A Cserepes-tető oldalában folytatódott az út újra felfelé, de ott is lefelé volt bokatórő. Egy elcsúszás után meghúzódott a térdem, innentől még inkább feltűnt, milyen meredek lejtők vannak erre felé. Az Oroszlánvárnál tartottuk a következő pihenőnket, amit – ismerve a vár „ellenségnek épített” oldalát – lerövidítettem, és jóval a többiek előtt elindultam lefelé az újabb meredek lejtőn. A csapat közben uzsonnázott és felfedezte a bronzkori gyűrűvárat, és lejtő alján a Domszloi-kapunál értek utol. Innentől már csak a Jagus, a vadászházzal is „megjelölt” Zúgó és a Szederjes-tető átmászása következett meredek hullámban, a kiírás szerint mindössze 2,6 km-es távon. A Jagus és a Zúgó között (végre) nem volt mély völgy, de Zúgóról le kellett vergődni egy újabb meredeken, hogy ismét visszamászhattunk egy jókora szintet a Szederjes-tetőig. Pihenésként a Jaguson gyönyörködtünk a (szó szerint) lélegzetelállító kilátásban. A Zúgó és a Szederjes lejtője a fájós térdem miatt kezdett rémálom-szintet ölteni, de egyszer csak leértünk az aljára a Jóidő-kúthoz. Jó idő volt, a vizet a kút helyett a széles földúton pocsoltyák formájában kellett kerülgetni, de legalább véget értek a meredek lejtők. Vadkerítés mentén haladtunk, egy kalap is árválkodott az egyik oszlopon, kb. 3 km-rel megelőzve a róla elnevezett tetőt. A Remete-tisztáson uzsonnázunk, a következő Cseresnyés-tető és a Gazos-kő

emelkedői már eltörpültek a korábbiakhoz képest. A Gazos-kőnél egy szál gaz sem volt, pazar kilátás a Karancstól a Bükkig annál inkább, és Sirok is feltűnt végre a távolban. A régi vasúti megálló még mindig több, mint 5 km-re volt. A nagy szintkülönbségek megszűntek, a Kalapos-tetőt csak onnan vettük észre, hogy ki volt írva, ezután csak tekeregtünk a Nagy- és Kis-Paska oldalában, átmásztunk egy vadkerítést, és mivel a térdem már a kisebb lejtőkön is fájt, életemben nem vártam annyira az aszfalt utat, mint az utolsó szakaszon. Ráadásul már messziről autózajt és nagy szirénázást hallottunk, közelebbinek tűnt a közlekedés zaja, mint ahol az út volt. A busz előtt 10 perccel érkeztünk a már düledező vasútállomáshoz, volt idő pecsételni és Tamáséktól elbúcsúzni is (ők gyalog mentek tovább), és felszálláskor a vezetőtől megtudtuk, hogy aznap mindenképpen elértük volna az átszállást, mert sajnos baleset volt, és a 24-es utat lezárták. Az egri busz 15 perc késéssel érkezett Sirokra, de Egerben így is kényelmesen elértük a pesti buszt.

Ezzel a túrával Szarvaskő és Dorog között minden kék túra szakaszt bejártunk. 2021-ben a Getén és a Gerecsében folytatjuk a kéktúra kalandozást.

Majer Zsuzsanna, MKE

**Pecsételés a volt siroki vasútállomáson
(fotó: Gedeon Tamás)**